

दिली.

करण्यात आला असल्याचा माहिती आता सरपंच आवास आतार यांनी दिली. औंध येथे झाली. हजारो भाविकांच्या उपस्थितीत

करण्यात आले होते. गुंडेवाडीच्या उपस्थित होते. १९-१३-९९

पुरी

वडूज येथे शिवकालीन व मोगलकालीन दुर्मीळ नाणी

वडूज, दि. १२ (बातहर): 'जुने ते सोने' असं सम्मूख इतिहासाच्या स्मृती विरतन ठेवण्यासाठी मोठ्या आशने जपून ठेवलेली ऐतिहासिक शिवकालीन व मोगलकालीन दुर्मीळ नाणी नाहलाबास्तव वित्तर पाटवसाठी मोडीत काढण्याची वेळ आली. सदरची नाणी 'सध्या येथील खाटाव तालुक्यातील एका शेतकऱ्यावर आली. सदरची नाणी 'सध्या येथील भांड्याचे व्यापारी सुनील वाठारकर यांचेकडे असून ती पाहण्यासाठी नागरिक मोठ्या औत्सुक्याने गर्दी करित आहेत.

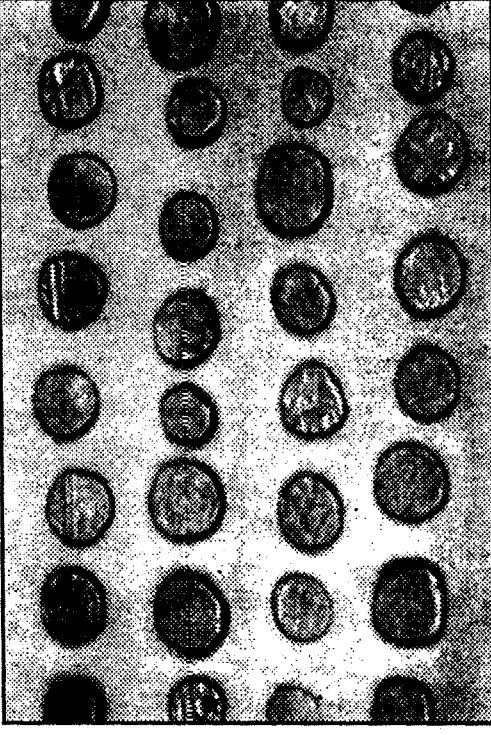
यावबतची माहिती देताना वाठारकर यांनी सांगितले की, सदरची सर्व ३३ नाणी ही आपणाकडे एका शेतकऱ्याने मोडीत दिली आहेत. ही नाणी तांब्याची असून त्यावर

मोगलकालीन व शिवकालीन लिपीतील मजकूर लिहिलेला आहे.

अत्यंत दुर्मिळ असलेली अशी नाणी आढळल्याचे समजताच वडूज येथील सामाजिक कार्यकर्ते आयाज मुळा, विजय शिंदे, राशिचंद्र गाडे यांनी सदरच्या नाण्यांचे परिक्षण केले. सर्व नाणी ऑसिडमध्ये धुवून घेतल्यानंतर नाण्यांवरील बराचसा मजकूर स्पष्टपणे दिसून आला. त्यामध्ये शिवकालीन नाण्यांवर 'रजा शिवाजी', 'छत्रपती' असा तर मोगलकालीन नाण्यांवर 'अकबर', 'महमद', 'सय्यद-उल-राह' असा मजकूर तळातील भाषेत असल्याचे दिसून आले. याशिवाय आणखी काही वेगळ्या मजकुरही असून त्याचे अवलोकन सहजरीत्या होवू शकत नाही.

२१ व्या शतकाकडे जगाची वाटचाल सुरू असताना आपल्या पूर्वजांचा अमूल्य स्मृतीचा ठेवा नाण्यांच्या रूपाने जतन करून ठेवणाऱ्या त्या शेतकऱ्याबरोबर पूर्वी मोठी किंमतीवान असलेली ती नाणी आज मात्र केवळ तांब्याच्या भावात मोडीत टाकी लागली हे त्याचे सुदैव की दुर्दैव? असा प्रश्न मनाला स्पर्श करून जातो.

गेली दहा वर्षे वडूज येथे भांड्याचा व्यापार करणारे सुनील शेट वाठारकर यांना वेगवेगळ्या प्रकारची नाणी जपून ठेवण्याचा छंद आहे. आतापर्यंत त्यांनी विविध देशातील पितळ, अॅल्युमिनीयम, तांबे, लोखंड अशा धातूंची वेगवेगळ्या काळातील नाणी जमवून ठेवली आहेत.

वडूज येथे आढळून आलेल्या शिवकालीन व मोगलकालीन नाण्यांचे छायाचित्र

कुल मृत्युकरणाची

मरण मरणाने शिरो मंडोळ आत्म्याने

महिलांशी संबंधित विषयांवर संशोधनाची गरज

परिसंवादातील मत

पुणे, ता. ७ : महिलांशी संबंधित विषयावर अधिक संशोधन होण्याची गरज येथे भारतीय विज्ञान परिषदेच्या ८७ व्या अधिवेशनानिमित्त आयोजित करण्यात आलेल्या 'महिला आणि विज्ञान' या विषयावरील चर्चासत्रात व्यक्त करण्यात आली. संशोधनाच्या क्षेत्रात महिलांचे प्रमाण कमी असल्याची खंत या वेळी व्यक्त करण्यात आली.

पुणे विद्यापीठाच्या आरोग्यशास्त्र विभागाने आयोजित केलेल्या या चर्चासत्रात डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन (जैविक खेडे) डॉ. कस्तुरी दत्ता (संशोधन आणि महिला), डॉ. सुमन सहाय (महिला आणि पर्यावरण), डॉ.

अनिता कार आणि डॉ. शुभा राव (महिला आणि आरोग्य), डॉ. मालविका विनोद कुमार (महिलांसाठी पोषण), डॉ. सुधा नायर (विज्ञान आणि समाज), डॉ. अशोक जोशी (विज्ञान धोरण) डॉ. रजन नाडगौडा (महिलांसाठी तंत्रज्ञान), डॉ. आदिती पंत (सागरी संस्कृती) आदींनी भाग घेतला.

महिलांशी निगडित असलेल्या जनुकीय रोगांची माहिती डॉ. राव यांनी दिली. जनुकीय रोगांच्या उपचारांसाठी सार्वजनिक आरोग्यसेवा तातडीने उपलब्ध होण्याची गरज त्यांनी व्यक्त केली. गर्भवती महिला समतोल आहार घेत नसल्यामुळे 'कमी वजनाचे अर्भक' जन्माला येण्याचे प्रमाण भारतात अधिक असल्याचे डॉ. राव यांनी सांगितले.

कृषि-प्रदूषणाविषयी डॉ. सहाय यांनी

माहिती दिली. पातशेतीत काम करणाऱ्या महिलांना प्रदूषणाचे शिकार व्हावे लागत आहे, असे त्यांनी सांगितले. कीटकनाशकांचा वापर वाढल्याने महिलांच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होत असल्याने त्यांनी नमूद केले. लोह आणि आयोडिन यांची कमतरता भासत असल्याचे महिलांचे आरोग्य काही प्रमाणात बिघडत चालत असल्याचा निष्कर्ष डॉ. मालविका विनोद कुमार यांनी आपल्या अभ्यासाद्वारे काढला. भारतात शास्त्र आणि समाज यांचे थेट नाते निर्माण झालेले नाही, अशी खंत डॉ. जोशी यांनी व्यक्त केली. संशोधनासाठी आपल्याकडे प्रामुख्याने सरकारी संस्था मोठ्या प्रमाणावर असल्याने त्यांमधील संशोधनात 'नेकरशाही धोरण' जाणवत असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

अंगणवाडी कार्यकर्ती पदावर मदनिसांची नेमणूक करावी

शोभा हवाळ यांची मागणी

सातारा, ता. १६ (बातमीदार) : अंगणवाडी कार्यकर्ती या रिक्त पदावर अंगणवाडीतील मदतनिसांची नेमणूक करावी, अशी मागणी महाराष्ट्र पूर्व प्राथमिक शिक्षिका सेविका संघाच्या अध्यक्षा शोभा हवाळ यांनी पत्रकात केली आहे.

जिल्ह्यात अंगणवाडी प्रकल्पाची कार्यवाही सुरू असून खटाव व माण तालुक्यातील काही अंगणवाडी कार्यकर्तींच्या नेमणुका नुकत्याच केल्या आहेत. त्यांच्या रिक्त पदाचा कार्यभार तेथील अंगणवाडी मदतनीस यांच्याकडे देण्यात आला आहे. या नेमणुका मेमध्ये झाल्यानंतर रिक्त पदावर सामावून घेण्याबाबत काही अंगणवाडी मदतनीस महिलांनी बालविकास प्रकल्पाचे प्रकल्पकारी यांच्याकडे अर्ज केले. या महिलांना अंगणवाडी मदतनीस म्हणून दहा वर्षांचा अनुभव आहे. अंगणवाडी

कार्यकर्तींच्या प्रशिक्षण मुदतीत व कालावधीत त्यांनी या पदाचा कार्यभार सांभाळला आहे. त्यांचा हा अनुभव लक्षात घेता. त्यांना अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून नेमणूक मिळावी, मात्र याबाबत या महिलांना डावलून काही महिलांची अंगणवाडी कार्यकर्ती या पदावर नेमणूक करण्यात आलेली आहे, अशी माहिती या पत्रकात देण्यात आली आहे. अंगणवाडी कार्यकर्तींच्या रिक्त पदावर तेथील अंगणवाडी मदतनीसांना कार्यकर्ती म्हणून सामावून घ्यावे, दिलेल्या नेमणुकांनु स्थगिती द्यावी व अंगणवाडी मदतनीस महिलांना न्याय द्यावा, अशी मागणी संघटनेच्यावतीने समाजकल्याण मंत्री, राज्याच्या महिला व बालकल्याण विभागाचे सचिव व मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनु निवेदन देऊन करण्यात आली आहे. अशी माहिती श्रीमती हवाळ यांनी पत्रकात दिली आहे. [१७ नोव्हेंबर]

दै. पुढारी
दि-२७/१०/९९

पोलिओच्या समूळ उच्चाटनासाठी सर्वांच्या सहकार्याची आवश्यकता

पुसेगाव, दि. २६ : पोलिओचे समूळ उच्चाटना करण्यासाठी सर्वांनी आरोग्य विभागास सहकार्य करण्याची गरज आहे असे प्रतिपादन अतिरिक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी एल. एस. साळे यांनी नेर (ता. खटाव) येथे केले.

पल्स पोलिओ मोहिमेचा खटाव तालुक्याचा शुभारंभ नेर येथे करण्यात आला. या कार्यक्रमाप्रसंगी डॉ. साळे हे बोलत होते. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी सातारा जिल्हा परिषदेच्या महिला, बालकल्याण समितीच्या सभापती सौ. मंदाकिनी चव्हाण या होत्या.

अध्यक्षपदावरून बोलताना सभापती सौ. चव्हाण म्हणाले, पल्स पोलिओच्या चार टप्प्यात सर्व मतांनी बालकांना पल्स पोलिओचा डोस देऊन पोलिओपासून संरक्षण करावे. पोलिओची होणारी बाधा थांबविण्यासाठी जनजागृती झाली पाहिजे.

या कार्यक्रमास पल्स पोलिओ मोहिमेचे खटाव तालुक्याचे अध्यक्ष डॉ. भगवान पवार, पत्रकार अरुण देशमुख, नेर ग्रामपंचायतीचे पदाधिकारी, कार्यकर्ते, ग्रामस्थ उपस्थित होते.

खटाव येथे पल्स पोलिओ मोहिमेस उत्स्फूर्त प्रतिसाद

महाराष्ट्र शासनाच्या आरोग्य विभागाच्या वतीने राबविण्यात आलेल्या पल्स पोलिओ मोहिमेस खटाव येथील प्रा. आरोग्य केंद्रात उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

खटाव येथील पोलिओ केंद्राचे उद्घाटन महिला मंडळाच्या अध्यक्षा सौ. नम्रता भोसले यांच्या हस्ते झाले. या मोहिमेस उत्कृष्ट प्रतिसाद मिळाला असून १९ टक्के लाभार्थींना पोलिओचे डोस पाजण्यात आले.

खटाव भागातील फासेपारधी व इतर लोकांच्या लाभार्थींला प देण्यासाठी विशेष प्रयत्न करावा लागल्याचे आरोग्यतेविका सौ. विद्या कुलकर्णी यांनी सांगितले. मोहीम यशस्वीरीत्या पार पाडण्यासाठी प्राथमिक शिक्षक, अंगणवाडीसेविका सौ. जयळुनीसा काझी, सौ. आशीषा काझी, सौ. कुंभार यांनी प्रयत्न केले.

'शहाजीराजे' कॉलेजमध्ये रक्तदान शिबिर खटाव येथील प्राथमिक आरोग्यकेंद्र, वडुज ग्रामीण रुग्णालय व सिव्हील

नेर येथे खटाव तालुका पल्स पोलिओ मोहिमेचा शुभारंभ करताना सभापती सौ. मंदाकिनी चव्हाण, शेजारी डॉ. साळे, डॉ. भगवान पवार आदी.

(छाया : राजकुमार फोटो)

हॉस्पिटल, सातारा यांच्या संयुक्त विद्यमाने खटाव येथील शहाजीराजे महाविद्यालयात रक्तदान शिबिर संपन्न झाले.

या शिबिराचे उद्घाटन प्राचार्य एस. आर. पाटील यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी १००

रक्तदात्यांनी रक्तदान केले.

या शिबिरात महाविद्यालयातील युवक व युवती, प्राध्यापक यांनी उत्साही सहभाग घेतला. शिबिर यशस्वी होण्यासाठी वैद्यकीय अधिकारी डॉ. ए. एन. तासगावकर, डॉ. युनुस शेख, डॉ. कु. जगदाळे, गायकवाड, संजय कुलकर्णी, प्रा. खाडे आदींनी विशेष परिश्रम घेतले.

खटाव येथे शालेय

आरोग्य तपासणी मोहीम

खटाव प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या शालेय आरोग्य तपासणी मोहिमेस उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

दि. ४ ते दि. १८ ऑक्टोबर या कालावधीत खटाव प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या वतीने कार्यक्षेत्रातील सर्व

शाळांमधील पहिली ते चौथीपर्यंतच्या सर्व शाळांमधील तपासणी करण्यात आली. अनेक विद्यार्थ्यांना लगेच औषधोपचार करण्यात आले.

पुसेगाव परिसर वार्ता

अरुण देशमुख

त स च आरोग्यदृष्ट्या सदोष विद्यार्थ्यांना पुढील संदर्भ सेवा देण्यात येणार असल्याची माहिती वैद्यकीय अधिकारी डॉ. शेख यांनी दिली.

बालशाल्यचिकित्सा

वैद्यकीय व्यवसायातील पुढचे पाऊल

'अ रे, 'चू चू, 'बिच्नारा, 'देवाची मर्जी- नवजात अर्भकाचे नातेवाईक असे उद्गार काढून त्यास पाहून हळहळत होते. कारण काय ? तर हे अर्भक गॅस्ट्रोस्कायसिस (बैबीच्या बाजूने आतडी बाहेर येणे) या व्यंगासहित जन्मलेले बाळाचे आई-वडील हताश होऊन शून्यात नजर लावून बसलेले.

वास्तविक, बाळराजाचे आगमन म्हणजे कोणत्याही घरी अत्यंत आनंदाचा सोहळा ! परंतु व्यंग असलेले बाळ जन्मले, की संपूर्ण वातावरण निराशामय होते. मणक्यातील दोष, झोक्यात जास्त पाणी असणे, ओठ व टाळूला छेद असणे यांसारख्या अनेक व्यंगांसहित रोज अनेक बालके जन्माला येतात व वरीलप्रमाणे उदासवाणे विश्व आपल्याला दिसते.

आजच्या बदलत्या परिस्थितीत हे चित्र पालटता येणे शक्य आहे. निराशा झालेल्या पालकांच्या मनात आशेचा किरण चमकविणारे वैद्यकीय व्यवसायातील एक पुढचे पाऊल म्हणजेच बाल शाल्यचिकित्सा सामान्य जनतेला या वैद्यकीय शाखेबद्दल एक तर फारशी माहिती नाही किंवा याबाबत अनेक गैरसमज आहेत.

नवीन पिढी ही राष्ट्राची खरी संपत्ती आहे. १५ ते २१ नोव्हेंबर नवजात अर्भक सप्ताह साजरा होत आहे. सुदृढ, व्यंगरहित बाळ जन्मणे यांसारखे दुसरे भाग्य नाही. हीच बालके पुढे मोठी होऊन उद्याची पिढी निर्माण होते.

आपली राष्ट्रीय कुटुंब नियोजन योजना यशस्वी होण्यासाठी बाळाची योग्य वाढ आणि संगोपन यांविषयी पालकांच्या मनात आत्मविश्वास निर्माण झाल्या पाहिजे. आता बालमृत्यूचे प्रमाण बरेच कमी झाले आहे. इंडियन अँकेडमी ऑफ पेडियाट्रिक्सने विविध उपक्रमांद्वारे उदा. स्तनपानाचे महत्त्व, लसीकरणबद्दल जागरूकता, आहाराविषयी माहिती, आरोग्यसंबंधी जागरूकता

वाढविली आहे. प्रत्येक नवजात अर्भकाची तपासणी बालरोगतज्ज्ञाकडून झाल्यास बाळाच्या जीवास धोकादायक स्वरूपाच्या व्यंगांचे त्वरित निदान होते. योग्य उपचार करता येतो, बाळाच्या बीवाचा धोका टळू शकतो. बाळास होणाऱ्या वैद्यकीय चिकित्सा लागणाऱ्या birth asphyxia इटके, prematurity, infection बाबींची माहिती अनेक जणांना असते. परंतु जन्मानंतर तातडीने जरी पडणाऱ्या शस्त्रक्रियेबद्दल माहिती क्वचितच

देशभर १५ ते २१ नोव्हेंबर नवजात अर्भक सप्ताह पाळला जात आहे.
त्यानिमित्त विशेष लेख..

डॉ. दिनेश ह. कित्तूर

(अध्यक्ष, इंडियन अँकेडमी ऑफ पेडियाट्रिक्स,
कोल्हापूर शाखा)

उपलब्ध असते. अगदी एक दिवसाच्या अर्भकावरही भूल देऊन शस्त्रक्रिया करणे शक्य असते. ही पूर्वी अशक्यप्राय वाटणारी बाब आज सहजशक्य आहे. जन्मतःच असणारे शारीरिक दोष बऱ्याच वेळा बालमृत्यूस कारणीभूत होतात. आतड्याच्या वाढीतील व्यंग, उदा. आतड्यात असणारे अडथळे, गुदद्वाराची वट नसणे, श्वासनलिका व अन्ननलिका यात जोड असणे किंवा आतड्यात जन्मतःच असणारी गुंतागुंत, अशा बाळाच्या तोंडात लाळ व बुडबुडे येतात. बाळास जन्मतःच श्वसनाचा त्रास असल्यास श्वासपट्ट्यामधील दोषामुळे अडथळा होतो. (CONJ. DIAPHRAGMATIC HERNIA). या दोषांवर उपचार करणे हे

सध्या उपलब्ध असलेल्या अत्याधुनिक उपकरणांमुळे व त्याबद्दलच्या प्रगत ज्ञानामुळे सहज शक्य आहे. या उपचारांनंतर बाळाचा जीव तर वाचतोच तसेच त्याची पुढील वाढ सुदृढपणे होऊ शकते.

बालरोगतज्ज्ञ देशातील कानाकोपऱ्यामध्ये पोहोचलेले आहेत. अर्भकांसाठी अतिदक्षता विभागाची सोय ही बऱ्याच जिल्ह्यांमध्ये व काही तालुक्यांमध्ये उपलब्ध आहे. तथापि छेदाची गोष्ट म्हणजे बाळासाठी शस्त्रक्रियेची सोय उपलब्ध असणारे शाल्यविभाग विशेष प्रमाणात सामान्य जनतेपर्यंत अद्यापि पोहोचलेले नाहीत.

आजमितीस भारताची लोकसंख्या सुमारे १०० कोटी ५५ लाख आहे. यातील ४० टक्के म्हणजेच ४० कोटींहूनही अधिक बालके आहेत. तरीही राष्ट्रातील एकूण बालशाल्यचिकित्सकांची संख्या केवळ ८५० च्या आसपासच आहे. बिहार, आसाम, मेघालय, ओरिसा, अरुणाचल प्रदेश, नागालँड, त्रिपुरा, सिक्कीम, गोवा, जम्मू व काश्मीर आदी राज्यांमधील वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये बालशस्त्रक्रिया विभाग व शिक्षणाची सोय नसल्यामुळे बालशाल्यक्रियेचे प्रमाण अत्यल्प आहे. त्यामुळे येथील बालमृत्यूचे प्रमाणही अन्य राज्यांच्या तुलनेत साहजिकच जास्त आहे.

संपूर्ण भारतात केवळ २२ शासन प्रमाणित बालशाल्यचिकित्सा उच्च शिक्षण प्रदान करण्याची केंद्रे आहेत. सुदैवाने महाराष्ट्र राज्य याबाबत अग्रेसर आहे. मुंबईच्या चार वैद्यकीय महाविद्यालयांत बालशाल्यचिकित्सेच्या शिक्षणाची सोय आहे. संपूर्ण भारतातील १० टक्के म्हणजेच सुमारे ८५ बालशाल्यचिकित्सक पुणे, मुंबई व अन्यत्र आज कार्यरत आहेत.

ही सुविधा सर्वसामान्य जनतेपर्यंत व्यापक प्रमाणात पोहोचणे अत्यंत आवश्यक असून याकरिता असे सूचित करावेसे वाटते.

१) संपूर्ण राष्ट्रात सध्या केवळ २२ ठिकाणांच्या बालशाल्यचिकित्सा उच्च शिक्षण प्रदान करण्याची सुविधा असलेल्या केंद्रांमध्ये लक्षणीय वाढ करणे. २) ठिकठिकाणी खासगीरीत्या वैद्यकीय व्यवसाय करणाऱ्या बालशाल्यचिकित्सकांना काही जिल्हा वैद्यकीय रुग्णालयात व महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात समाविष्ट करून सध्या रिक्त असलेली पदे भरण्यात यावीत. ३) तसेच येथील जिल्हा वैद्यकीय रुग्णालयात व महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात ही पदे अस्तित्वात नाहीत तेथे नवीन पदे निर्माण करण्यात यावीत. म्हणजे या वैद्यकीय सेवेचा लाभ जास्तीत जास्त जनतेपर्यंत पोहोचू शकेल.

वरील बाबी प्रत्यक्षात उतरविणे फारसे कठीण नाही. कारण सध्या वरील ठिकाणी उपलब्ध असलेल्या मूलभूत सुविधांव्यतिरिक्त अधिक प्रमाणात किंवा वेगळ्या प्रकारच्या सुविधांची बालशाल्यचिकित्सकांना गरज नसते. तसेच शास्त्रक्रिया झालेल्या नवअर्भकाची देखभाल करणे सध्या अस्तित्वात असलेल्या रुग्णालयांतील कर्मचारीवर्गास सहज शक्य आहे. तसेच काही विशेष उपकरणे व उपचार पद्धती उदा. रिशवळरीळल शक्वीली दुर्बिणीच्या साह्याने होणाऱ्या शास्त्रक्रिया यांसारख्या व्यवस्था निर्धीच्या उपलब्धतेनुसार वाढविणे शक्य आहे.

जनजागृती, शासनाचा सक्रिय सहभाग, आधुनिक उपचार पद्धती व उपकरणांचा वापर, प्रगत तंत्रज्ञान संपादन, अविरत संशोधन, शासकीय रुग्णालयात बालशाल्यचिकित्सकांच्या पदांची निर्मिती व रिक्त पदे भरती या साऱ्यांचा समन्वय साधल्यास नवीन पिढी सुदृढ निपजण्यास निश्चितच मदत होईल.

दोन वेळा नोंदिल पाहिले विज्ञान प्रखार शास्त्रज्ञ लायनस पॉलिंग यांच्या मते 'सी' जीवनसत्व ही निरोगी व आरोग्यसंपन्न जीवनाची गुरुरिकल्ली आहे. 'सी' जीवनसत्वाचे गुणधर्म कार्यरुपाने आणि त्याच्या कार्याची व्याप्ती यांचा अंदाज घेतल्यास या जीवनसत्वास आहारशास्त्रीय अडि-कोनातून अन्वयसाधारण महत्त्व का दिले आहे ते सहज लक्षात येईल.

बहुसंख्य सस्तन प्राणी, पक्षी, बैडूक पावसकृतेप्राणी सी जीवनसत्व तयार केले जाते. मुद्युच्छ्राणी मात्र त्याव्यतिरिक्त दुईवी समजला पाहिजे. माणसाच्या शरीरात सी जीवनसत्व तयार करण्याची क्षमता नाही. त्यामुळे उत्तम आरोग्यासाठी आवश्यक असलेली सी जीवनसत्वाची मागवाची लागते. हे जीवनसत्व उष्णतेमुळे (४० अंश से.) फार सहज नष्ट होते. त्यामुळे त्याचा साठा करणे अवघड असते. शरीरबाहेरच काय पण शरीरातही इतर जीवनसत्वांप्रमाणे शरीरातील अनेक रासायनिक क्रिया सुळीतपणे चालण्याकरिता त्याचा केवळ सहाय्यक (Cofactor) म्हणूनच उपयोग होत नाही तर शरीरातील चयापचयाच्या अनेक क्रियांमध्ये (Metabolism) त्याचा प्रत्यक्ष वापर केला जातो. त्यामुळे काढण्याकरिता आहाररतील सी जीवनसत्वाचे प्रमाण बरेच वाढवावे लागते.

सी जीवनसत्वाचे उपयोग
अंतर्गत व बाह्य शत्रुपातून शरीराचे संरक्षण करणारी नैसर्गिक यंत्रणा मजबूत

करणे हे 'सी' जीवनसत्वाचे सर्वात महत्त्वाचे कार्य आहे. एखाद्या राब्याची तटबंदी जास्तीत जास्त मजबूत किंवा अपेक्ष करणे हे व्याप्रमाणे शत्रूचा शिरकाव न होण्याच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहे त्याप्रमाणे शत्रूचा शिरकाव न होण्याच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहे त्याचप्रमाणे शरीराचे आंतबाह्य आवरण असल्यास शरीरात जंतूंचा शिरकाव होण्यास मज्जाव होतो. हे तटबंदीचे काम (Collagen) कोलाजेनमुळे होते.

कोलाजेन : हे एक पांढट, पिळकसर, मजबूत, तंतुमय प्रथिन आहे. त्याचे तंतु तितक्याच वजनाच्या लांबटडाच्या तारांपेक्षाही अधिक राबनीमान असतात. त्यांच्या जाळीदार रचनेत पेशींची घडण होते. सर्व पेशींना जोडणारा सिमेंटसारखा पदार्थही कोलाजेनचाच असतो.

शरीरातील सर्व पेशींच्या घडणीसाठी व बांधणीसाठी कमी-जास्त प्रमाणात कोलाजेनच वापरलेले असते. उदा. शरीराच्या आंतबाह्य त्वचेत, रक्तवाहिन्या व हृदयाच्या पेशीत, दांत, हिरड्या यांच्या मजबूत घडणीत, हाड व सांधे यांच्या घडणीसाठी कोलाजेनच मातृर वापर केलेला असतो. रक्तातील हिमोग्लोबिनमध्ये माणसाला एकूण वजनाच्या १ टक्क्या वसाहते कोलाजेन असते!

कोलाजेनची निर्मिती (Hydraxilation) नावाच्या प्रक्रियेने होते. या प्रक्रियेच्या प्रत्येक टप्प्यावर 'सी' जीवनसत्वाचा वापर होतो म्हणूनच नवीन पेशींच्या निर्मितीसाठी किंवा जुन्या पेशींच्या पुनर्बांधणीसाठी 'सी' जीवनसत्वाची

आवश्यकता असते. रोगजंतूंची सामना शरीरात रोगजंतूंचा शिरकाव झाल्यास सेवन केल्यास जीवणू वक्रसंश्लेषण (Malignant Cells) शरीर पेशी अनेक प्रकारे त्यांच्याशी लढा

इतर जीवन सत्वांप्रमाणे,
शरीरातील अनेक रासायनिक क्रिया सुळीतपणे चालण्याकरिता याचा केवळ सहाय्यक म्हणूनच उपयोग होत नाही, तर शरीरातील चयापचयाच्या अनेक प्रक्रियांमध्ये त्याचा प्रत्यक्ष वापर केला जातो. त्यामुळे शरीरातील 'सी' जीवनसत्वाचे प्रमाण भरून काढण्याकरिता आहाररतील 'सी' जीवनसत्वयुक्त पदार्थांचेच प्रमाण वाढवावे लागते.

सी जीवनसत्व आरोग्यसंपन्न जीवनाची गुरुरिकल्ली!

लेखांक ११ वा

श्यामा रानडे, मुंबई

शरीराचे संरक्षण करणारे इंटरफेरॉन (Interferon) हे महत्त्वाचे द्रव्य अधिक प्रमाणात तयार होते व सर्दी, फ्लूचू काय पण कॅन्सरसारख्या रोगाचाही पाडाव करता येतो.

अंतर्गामीमुळे रोगाच्या विकारांवर नियंत्रण :

- १) प्रथम रोगजंतू शरीरपेशींपातून वेगळे केले जातात. त्याकरिता जंतूवेवता अँटिबायोजे (Antibodies) किंवा इमुनोग्लोब्युलीन यांचे वेटण घातले जाते. ही दोन्ही द्रव्ये तयार करण्याकरिता 'सी' जीवनसत्वाची आवश्यकता असते.
- २) वेगळे केलेले जंतू 'सी' जीवनसत्वाच्या सहाय्याने तयार केलेल्या एका प्रथिनामुळे निष्क्रिय होतात.
- ३) निष्क्रिय जंतू रक्तातील स्वतंत्रांना नंतर मिळवून घेतले जाते. 'सी' जीवनसत्वामुळे स्वतंत्रांना अधिक कार्यक्षम बनवता व जंतू भक्षण अधिक जलद गतीने केले जाते.
- ४) जंतूपातून निर्माण होणारी विषारी द्रव्ये (Toxins) 'सी' जीवनसत्वामुळे नष्ट केली जातात.

रिनालिन सारखे संयुक्त तयार केले जातात. 'सी' जीवनसत्वाची या प्रक्रियेत फार महत्त्व आहे.

स्नायूंच्या हालचालीसाठी स्नायूंच्या हालचालीकरिता लागणारी रचना व कार्यक्षमता पुरविण्यासाठी Carnitine कनिटिन या द्रव्याची आवश्यकता असते व शरीरात लायसीन या आवश्यक नसत्यांपासून कनिटिन तयार होताना 'सी' जीवनसत्वाची गरज असते.

जुन्या आहारशास्त्रज्ञांच्या मते दररोज ४० ते ५० मि. ग्रॅ. असले तरी आधुनिक शास्त्रज्ञांच्या मते कार्याची व्याप्ती, कार्यपद्धती, गुणधर्म लक्षात घेता 'सी' जीवनसत्वाचे पर्याय प्रमाण २५० ते १००० मि. ग्रॅ. किंवा त्यापेक्षाही अधिक आहे.

उत्पत्ती : रसाळ फळे, फळभाज्या, पालेभाज्या मोड आणलेली कडधान्ये यांतून आपल्याला 'सी' जीवनसत्वाचा पुढठा होतो. खालील तक्त्यावरून नजर फिरविल्यास सहज लक्षात येईल की, 'सी' जीवनसत्वासाठी मद्यगर्दी फळेच खाल्ली पाहिजेत असे मुळीच नाही. मध्यम स्थितीतील बऱ्याच लोकांना फळे घेणे परवडत नसले तरी त्यांना भाज्या, विशेषतः पालेभाज्यांपासून मुक्तक प्रमाणात (किंमदुन फळांपेक्षाही जास्त प्रमाणात) 'सी' जीवनसत्व मिळू शकते.

२५. कुमारी
दि. २४/१०/९९

दै. पुढारी
दि- 25/10/22

फळे	मूळ व फळभाज्या	पालेभाज्या	मोड आणलेली कडधान्ये
मोवळा ६००	कोबी १३४	आळू १३५	मटकी ७६
दाखे ७१	शेंवग्याच्या शेंगा १२०	नवलकोल पाने १५७	मूग ५१
पपई ५७	भोपळी मिरची १११	कोथिंबीर १३५	चवळी ३५
मोसंबी ५०	नवलकोल ८५	शेंवग्याची पाने २२०	वाल २५
लिंगू-अननस ३९	कॉलीफ्लॉवर ५६	राजगिरा भाजी ८१	काळे वाटाणे २१
सीताफळ ३७	गवार ४९	मुळ्याची पाने ८१	हिरवे वाटाणे १७
संत्रे ३०	टोमॅटो ३१	पालक १९	चणे १६
		गाजराची पाने ७९	
		मेथी भाजी ५२	

हे लक्षात असू द्या

- भाज्या व फळे प्रथम धुवून मग कापावीत. कापल्यावर लगेच वापरावीत.
- फळे, भाज्या, मोड आलेली धान्ये सॅलड, कोशिंबीर इ. स्वरूपात शक्यतो कच्चीच खावीत.
- फळाचे रस घेण्यापेक्षा फळांच्या फोडी खाणे अधिक हितकारक आहे.
- पॅकबंद डब्यातील किंवा पाकवलेली फळे खाण्यापेक्षा ताजी अख्खी फळे खाणे उत्तम!
- भाज्या शिजवताना त्यावर झांकण घालून कमीत कमी वेळात शक्यतो कुकरमध्ये शिजवाव्यात. शिजवल्यावर लगेच खाव्यात.
- आवळा हे एक स्वस्त फळ आहे आणि तरीही मस्तक आहे! एका आवळ्यांत १५० ते २०० मि. ग्रॅ. सी जीवनसत्व असते शिवाय आवळ्यांतील 'सी' तो शिजवल्याने, वाळवल्याने किंवा त्याचा मोरावळा इ. केल्यामुळेही फारसे कमी होत नाही.
- एका मध्यम आकाराच्या पेरूंत सुमारे २०० मि. ग्रॅ. सी असते. पेरू हे फळदेखील फार महाग नसते. हंगामांत अशा फळांचा अवश्य उपयोग करावा.
- आपल्या स्वयंपाकात नवलकोलची पाने, शेंवग्याची पाने, गाजराची पाने यांचा फारसा उपयोग करीत नाहीत. त्यांच्यातील सी जीवनसत्त्वाचे प्रमाण पाहिल्यास त्यांचे रस किंवा सूपस करून आहारांत वापरणे किती अगत्याचे आहे हे लक्षात येईल.

आरोग्य - वृत्त - विशेष

मालवून टाक दीप

काहीजणांना पूर्ण अंधार केल्याशिवाय झोप येत नाही. तर काहींना थोडातरी प्रकाश असल्याशिवाय झोप येत नाही. या सवयीचे मूळ कदाचित बालपणीच्या परिस्थितीत सापडू शकेल. लहान मुले झोपतात त्याठिकाणी माता मंद दिवा ठेवतात. असा प्रकाश सुखकारक किंवा आश्वासक ठरतो, अशी त्यांची समजूत असते. कारण अंधार म्हणजे भीती आणि प्रकाश म्हणजे सुरक्षा, असे सांख्यिक समीकरण असते. पुढे मुलांना सतत उजेडात झोपवल्याने पुढे त्यांना न्हस्व हृष्टी दोष होण्याची शक्यता वाढते असे संशोधनात आढळले आहे.

पेनसिल्व्हेनिया विद्यापीठातील रिचर्ड स्टोन यांच्या संशोधनात मुलांची न्हस्व हृष्टी आणि ती जन्मापासून २ वर्षांपर्यंत उजेडात झोपत होती याचा संबंध

दि स ल ।
मु ला ळ य ।
ने त्र वि ष य क
त क्रा री साठी
अ । ले ल य ।
पालकांकडून
ही मुले रात्री
अंधारात झोपतात की उजेडात याबाबलची माहिती गोळा करण्यात आली होती. अशा २ ते १६च्या दरम्यानच्या ४७९ मुलांची माहिती संग्रहित केली होती.

मुलांच्या जन्मापासून २ वर्षांपर्यंत डोळ्यांचा विकास जलदीने होत असतो. या मुलांतील जी मुले २ वर्षांपर्यंत रात्री अंधारात झोपत होती त्यांच्याबाबतीत केवळ १० टक्के मुलांना न्हस्व हृष्टीदोष दिसला. तर जी मुले मंद प्रकाशात रात्री झोपत होती त्यांच्याबाबतीत ३४ टक्के मुलांना न्हस्व हृष्टी दोष होता. जी मुले रात्री - भगभगीत प्रकाशात झोपायची त्यातील ५५ टक्के मुलांना न्हस्व हृष्टी दोष झाला.

या मुलांच्या न्हस्व हृष्टी दोषामागे इतरही काही कारणे संभवत असली तरी

रात्री प्रकाशातील झोप आणि न्हस्व हृष्टीदोष यांचा दृढ संबंध आहे असे डॉक्टर स्टोन मानतात. न्हस्व हृष्टीदोष असणाऱ्या मुलांच्या पालकांनाही तो दोष आहे का? हे ही एक कारण संभवते. कारण अधू हृष्टीची माणसे अंधारात ठेचकाळावे लागू नये म्हणून खोली थोडासा प्रकाश ठेवतात. ज्यांना शिवणे, विणणे, घड्याळ दुरुस्ती किंवा अशीच डोळ्याला ताण देणारी बाबकाईची कामे करावी लागतात त्यांना हृष्टी दोष येतो. त्यांच्या मुलांमध्येही हा हृष्टी दोष संक्रमित होतो का? याबाबत कधी अभ्यास झाला नव्हता.

कॉंबड्या आणि माकडांवर केलेल्या प्रयोगात जन्मानंतर डोळ्यांच्या वाढीसाठी, डोळ्यांचा अनुभव, त्याला मिळणारा प्रकाश प्रामुख्याने कारणीभूत असतो असे दिसले. डोळ्याची वाढ मेंदूकडून येणारी संदेश किंवा मज्जातंतूंची वाढ यापेक्षा डोळ्यावर पडणाऱ्या प्रकाशावरच अवलंबून आहे

असेही स्पष्ट झाले. कॉंबड्याच्या पिलांना जितका जास्त प्रकाश मिळाला तितके त्यांचे डोळे वाढले. मात्र डोळ्याची वाढ मर्यादितच होते गेली म्हणजे न्हस्व हृष्टीदोष संभवतो.

वरील निष्कर्ष लक्षात घेऊन मुले झोपतील त्याजागी दिवा ठेवू नका असा सल्ला डॉक्टर स्टोन यांनी दिला आहे. मुले अंधाराला घाबरतात असे मानण्याचे कारण नाही.

कारण अंधाराची भीती वयाच्या २ वर्षांनंतरच उगम पावते. रात्री प्रकाशात झोपवू नका याचा अर्थ असा नाही की दिवसाही त्यांना प्रकाशात खेळू देऊ नका. दिवसा त्यांचे डोळे जेवढा प्रकाश शोषतील तेवढा त्यांना घेऊ द्या, ते हितवाह असेल!

(सायन्स फीचर्स, नाशिक)

दै. पुढारी
दि - २४/१०/११

५- स्फाळ
दि - 39/90/९८

वृद्धावस्था : नवीन शतकातील एक आव्हान

विस्तृत वेतने. ३) विनाचे : या काळात वजन मर्यादित असेल तर विनाचे आहारातील प्रमाण आहे तेच ठेवावे. उदा. २० ते २५ ग्रॅम घरी तयार केलेल्या तुपाचा शक्यतो वापर करावा. तेलबिनापैकी शेंगदाणा, तीळ यांचा वापर टाळावा. ४) जीवनसत्त्वे : या अवस्थेत मूळ चयापचय गती कमी होणे म्हणून पचन-शोषण व चयापचयासाठी सक्षम स्तरमाग्येचे प्रमाण जीवनसत्त्व १, २, ३, ६, ६ व १२ यांची आवश्यकताही जास्त कमी होते. म्हणूनच जीवनसत्त्व १, ०.९ मि. ग्रॅ. व २-०.६ मि. ग्रॅ. व ३-१३ मि. ग्रॅ. एवढ्या प्रमाणात शरीराला १२ यांची जरी आवश्यकता कमी झाली तरी कमी प्रमाणात झर लागू पडणेही जास्त प्रमाण शरीराला प्राप्त होते. जीवनसत्त्व अ, ड, ई, के, क यांचे कार्य मात्र सर्वसाधारण वजनाच्या व सर्व उच्च गटातील स्त्री व पुरुष वृद्धावस्थेतील व्यक्तींनी खालील दिलेल्या तक्त्याप्रमाणे आपल्या रोजच्या आहारात वेगवेगळ्या अन्न गटाचा एकत्रीत्या समावेश करावा.

प्रा. राजकुमार कांबळे, प्रा. उल्का शिंदे

अ. क्र.	अन्न गट	स्त्री	पुरुष
१.	तुणधान्ये :	२२०	३२०
२.	कडधान्ये व डाळी	६००	७००
३.	धान्या व फळे :		
	अ. पालेभाज्या	१२५	१००
	ब. हरत भाज्या	७५	७५
	क. कंद व कंदमुळे	७५	७५
	ड. फळे	७५	७५
४.	दूध, दुधाचे पदार्थ	६००	६००
५.	तेल-तूप-तेलबिना	२५	२५
६.	साखर-गुळ-काकडी	३०	३०

* मांसाहारी वृद्ध व्यक्तीने आहारात ४० ग्रॅम कडधान्ये व डाळीचे प्रमाण कमी करून त्याऐवजी अडे किंवा ५० ग्रॅम मासे/खाद्यपक्षी यांचा समावेश करावा.

या काळात आहारानुसार मोठ्या प्रमाणात उदासीनता विस्तृत पचन, शोषण व चयापचय कार्यातील कमकुवतपणा यामुळे वृद्ध लोकांना सामान्य आहारविवेकी गोडी कमी होते. परंतु सर्वसाधारणपणे वृद्धावस्थेत देखील सर्व पोषकतत्वांची गरजही असतेच. त्यासाठी शाबोक्त पद्धतीचे आहाराचे आयोजन करणे अत्यंत आवश्यक आहे. १) कार्यशक्ती : वृद्धावस्थेत मूळ चयापचय गती कमी कमी होत जाते. या कारणांमुळे आहारार्थून प्राप्त होणाऱ्या दिवसभरातील एकूण आहारार्थून प्राप्त होणाऱ्या जवळपास १७०० कि. कॅलरी प्राप्त होणे आवश्यक आहे. कार्यशक्ती प्रतीसाली देखील ७५ टक्के एवढी कार्यशक्ती ही तुणधान्ये व कडधान्यापासून तर उरलेली २५ टक्के कार्यशक्ती ही तेल-तूप-लोणी, दुधाचे पदार्थ यापासून, १५ टक्के, फळे व साखर, गुळ-काकडी यापासून प्रत्येकी ५ टक्के म्हणजेच एकूण १० टक्के मिळणे गरजेचे आहे. २) प्रथिने : सर्वसाधारण परिस्थितीत जवळी प्रथिनांची गरज लागते त्यापेक्षा जवळ ५ टक्क्याने प्रथिनांची आवश्यकता ही वृद्धावस्थेत कमी होते. यासाठी आहाराने आयाजन करताना उच्च दर्जाच्या प्रथिनेयुक्त पदार्थांचा समावेश करावा. त्यापैकी ५ मांसाहार घेताना मात्र एकूण कडधान्ये व डाळीच्या प्रमाणात ४० ते ५० टक्के प्रमाण कमी करणे गरजेचे आहे. प्रथिनांचे प्रमाण कमी केले नसल्यास नायट्रोजन, युरिया यांचा शरीरातील समतोल बिघडला जाऊ शकतो आणि हा परिणाम वृद्धावस्थेत लवकर

आपल्या माहिती-तंत्रज्ञानाच्या युगात भारतासारख्या विकसनशील राष्ट्रात जरी लोकसंख्या वेगाने वाढत आहे, त्याचप्रमाणे एकूण संकट वृद्धांची संख्या देखील हळूहळू वाढत आहे. त्यामुळे नवीन शतकात सर्व आंगणे उदा. सामाजिक, मानसिक, आरोग्य, वृद्धावस्था हे आव्हान आहे. वृद्धावस्था ही एक सजीवतातील न धाब्यापारी नैसर्गिक किंवा आहे. वाढत्या वयोमानानुसार शारीरिक, मानसिक, सामाजिक वर्तणूक व जबाबदाऱ्यातील बदल लक्षात घेता वृद्धावस्थेचे वय आपल्याचे विस्तृत घेते. आजच्या माहिती-तंत्रज्ञानाच्या युगात नव-नवीन तंत्रे, उपचार व विक्रिस्ता पद्धती, औषधनिर्मिती, वैद्यकीय क्षेत्रातील संशोधन तसेच शासनाच्या योजना, सामाजिक संस्थांचा पुढाकार व परिष्कार या सर्व बाबींची सहज उपलब्धता आहे. यामुळे वृद्धावस्थेतील जीर्णता व समस्या बऱ्याच प्रमाणात कमी करण्यात येत आहेत. तसे काही माहितीपत्रके, प्रसिद्धी माध्यमातून बाबामठा, ऐकामळा व बघामळा मिळवता येतात. तसेच हळ्यासाठी अंगिकारलेल्या उपचार पद्धती व त्याकाळात आरोग्याबाबतचे अर्पु ज्ञान याची सांगड घातली तर शत विक्रिस्ता पद्धती जशा काळजीपूर्वक विचारात घेतल्या जातात त्याप्रमाणे आहार पद्धतीकडे दुर्लक्ष झाल्याचे दिसू येते. म्हणजे या बऱ्यात होणाऱ्या शारीरिक बदलाबरोबरच अन्न पदार्थांची चव व रुचकता. अन्न चावणे, मिळणे, त्याचे पचन, शोषण व चयापचय यांच्या कमकुवतपणांमुळे नेहमीच खाल्ले जाणारे अन्न रुचत नाही. त्याप्रमाणे पूर्वीसारखे कार्य त्या अन्न पदार्थांकडून पार पाडणे जाऊ शकत नाही.

वृद्धावस्थेसाठी किंवा जास्तौत जास्त लोणांवार टाकण्यासाठी व चाचक्ये शोषून धरण्यासाठी जास्त प्रमाणात पाणी नये तर आरोग्य संबंधीक राहणीचे उपयोजी ठरते. चाचक्याच्या लक्षणास सुवात होण्यापूर्वीच आरोग्यदायी राहणीमन स्वीकारण्यात छत्र घुसणायी असतो. वृद्धावस्थेत विकार वाढत असताना त्याची सुवातही अनेक वर्षे आणोदारांपर्यंतच झालेली असते. चुकीच्या आहार पद्धती घेत

हृदयकार्यात अडथळे, शरीरातील पाण्याचे संतुलन बिघडणे यासारख्या तक्रारींचे प्रमाण लवकर वाढत जाते. ६) पाणी - वृद्धावस्थेत आंतरिक शारीरिक किंवा कमकुवत झाल्याचे किंवा निर्माण होणारे पाणी हे लवकरात लवकर शरीराच्या बाहेर टाकले जाते. पाण्याचा वापर शरीर किंवा होण्याचा संपन्न कमी असतो. मृदापिंडाचे कार्यही लक्ष्या व कमी गतीने होत असते-म्हणून शरीर किंवा पाणी मोठ्या प्रमाणात शरीराच्या बाहेर टाकले जाते. याची कमतरता पचन निष्पत्त्यासाठी आहारात कमी अधिक अंतराने द्रव - पातळ पदार्थांचा जास्तौत जास्त समावेश असावा. जवळपास ७ ते ८ ग्लास पाणी दिवसभरातून शरीराच्या मिळणे गरजेचे आहे. मात्र तहान लोणाच्या पदार्थांचा समावेश टाळावा. सर्वसाधारण वजनाच्या व सर्व उच्च गटातील स्त्री व पुरुष वृद्धावस्थेतील व्यक्तींनी खालील दिलेल्या तक्त्याप्रमाणे आपल्या रोजच्या आहारात वेगवेगळ्या अन्न गटाचा एकत्रीत्या समावेश करावा.

हृदयकार्यात अडथळे, शरीरातील पाण्याचे संतुलन बिघडणे यासारख्या तक्रारींचे प्रमाण लवकर वाढत जाते.

२९ सप्टेंबर १९९९

तांदूळ वाटप अपहाराचा चौकशी अहवाल शासनास सादर

संगली, ता. १८ (बातमीदार) : त्यापुढे अप्पर क्विंटलिकरी सुभाष शालेय पोषण आहार योजनेत तांदूळ सोनवणे यांनी श्री. लड्डा यांचा ठेका रद्द केला.

अपहार झाल्याचे उघडकीस आल्यानंतर पुणे विभागाचे अनुसृत उच्चिष्ठ आरसाक यांनी १९९५ फसुची तपसणी कार्याचा अहवाल सादर केला. तपसणीत श्री. लड्डा यांनी ७० लाख ८५ हजार ६७६ रुपयांचा अपहार केलाचे स्पष्ट झाले आहे.

अपहारची रक्कम वसुलीसठी क्विंटल पुढे काढण्याची श्री. लड्डा यांनी दिलेली ६ लाख ९५ हजार १६ रुपयांची रक्कम, १३ हजार रुपये सुविधा अनुषंगत रक्कम, क्विंटल देणे असलेले १६ लाख ७० हजार १९९ रुपयांचा अपहार केला. अपहार झाल्याचे उघडकीस आल्यानंतर पुणे विभागाच्या अहवालात ठेकेदार लड्डा यांच्यासह दहा अधिकार्यांचा ठेका ठेवण्यात आला आहे.

केंद्र शासनच्या शालेय पोषण अपहार योजनेत क्विंटल देण्यात आलेल्या रक्कम वसुलीसठी क्विंटल देण्यात आलेल्या रक्कम, १९९८-९९ चा ठेका योजनेत व्यक्ती नदिनाथ लड्डा यांच्याकडे होता. मे १९ मध्ये तांदूळ वाटप अपहार झाल्याचा प्रकर उघडकीस आला.

अहवाल सादर झाल्यावर तांदूळ वाटपत अपहाराची चौकशी केंद्रीय खात्यामार्फत केली. अशी मागणी क्विंटल स्वातंत्र्य सैनिक संघाने केली आहे. यापूर्वी अकरा वेळा निवेदन देऊन क्विंटल प्राप्तसुधे लड्डा यांचे हेतू पण यकडे दुर्लक्ष केले जाऊ नये. मात्र श्री. लड्डा यांच्या अपहाराचे निवासी उच्चिष्ठिकरी सुप्रीम फॅटिल यंत्रि खंडन केले.

१९९५-९६ चा ठेकेदार त्रिभुक्तिक मंडल संघटनेने १० लाख ३१ हजार रुपयांचा कमी तांदूळ पुढे देण्याचे चौकशीत स्पष्ट झाले आहे. तसेच याची फेरविक्री करणी, अशी मागणी प्रतीप मंडल विकास संघटनेकडून आल्याकडे रकम वसुली करणी पत्रकारने केली आहे.

श्री. त्रिपाठी, मिश्र यांना

व. पदाधिकारी/यावर्तक. १५

१)

बालवाडी शिक्षिका, सेविकांच्या मानधनात दोनशे रुपयांनी वाढ

वाई पालिकेचा निर्णय

१३ जुलै झालेल्या सर्वसाधारण ठराव

वाई, ता. १६ (बातमीदार) : वार्ड क्रमांक सहाच्या निर्णयानुसार सिटी सर्व्हे नं. पालिकेच्या मंगळवारी झालेल्या विशेष २४०१, २४०१-१ ते ८ या जागेतील सभेत रामडोह आठ्वीतील चौकस इमारतीमधील दोन गाळे सरकारी मूल्यांकन 'लोकमान्य चौक' असे देण्याचा व

असे शिक्षिका व सेविकांच्या मानधनात दरमहा दोनशे रुपये वाढ करण्याचा निर्णय घेण्यात आला.

बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी नगराध्यक्ष श्रीमती रजनी बागूल होत्या.

बैठकीत विषयपत्रिकेतील २५ विषयांवर चर्चा झाली. त्यापैकी एक विषय तहकूब ठेवण्यात आला, तर उर्वरित सर्व विषय

एकमताने मंजूर करण्यात आले. यावेळी रामडोह आठ्वी येथील चौकस लोकमान्य चौक असे नाव देण्याबाबत लोकमान्य चौक मंडळाने दिलेल्या अर्जावर निर्णय घेण्यात आला.

पालिकेच्या बालवाडीमधील शिक्षिका व सेविकांच्या मानधनात दरमहा २०० रुपये वाढ करण्याचा निर्णय यावेळी घेण्यात आला. शासनाच्या पूर्वमान्यतेने बालवाडी शिक्षिका व सेविका यांना अनुक्रमे सतशे व पाचशे रुपये मानधन देण्यात यावे, असे सभागृहाने सुचविले. शहर विकास आराखड्यातील आरक्षणानुसार पागा तालीम येथे पालिकेच्या जागेत शाळा क्रमांक आठसाठी इमारतीचे बांधकाम करण्यास मान्यता देण्यात आली.

यावेळी पालिकेच्या मालकीच्या जीपचा व जुन्या भंगारमालाचा लिखित कर घेण्यात आला.

अधिकारी व शिपायांतील

फरकासाठी गणवेश

पालिकेच्या आरोग्य विभागाकडील कर्मचाऱ्यांना गणवेश खरेदी करण्यासंदर्भातील विषयावर चर्चा करताना नगरसेवक दासबाबू गायकवाड यांनी पालिकेच्या शिपायांना प्रथम गणवेश देण्यात यावेत, अशी सूचना केली. याबाबतची करणमीमांसा करताना ते म्हणाले, "अनेकदा अधिकारी व शिपाई यांच्यातील फरक लक्षात येत नाही. त्यामुळे शिपायांना लष्करात लष्कर गणवेश देण्यात यावेत." त्यांच्यावर सभागृहात एकच हस्यकरलेख उडाला. अधिकारी व कर्मचाऱ्यांमधील यावेळी हसू आकले नाही.

कमी करून ते नववीप प्राणीय विपरीती फतसस्येस पाड्याने देण्यासंदर्भातील निर्णय तहकूब ठेवण्यात आला. बैठकीत सुवातीला गॅस्टेमुळे मृत्यू झालेल्या रघुनाथ मांडरे यांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली.

बैठकीत झालेल्या चर्चेत उपाध्यक्ष भानुदास खरात, मुख्याधिकारी एस. बी. गौरे, नंदकुमार खामकर, जनार्दन कैराट, डॉ. अमर जमदाडे, दिलीप सिंदे, विवेक मेहकर, दासबाबू गायकवाड, हारका घोरपडे, जितेंद्र चवके, सुभद्रा फर्दि, जयश्री कंबळे, किमल ढवण या सदस्यांनी भाग घेतला.